

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL.410.002.06.2022

Pani
Beata Kornelius
Przewodnicząca Zarządu
Związku Międzygminnego "Gospodarka
Komunalna"
ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 10
19-300 Elk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/072 Usuwanie wyrobów zawierających azbest

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 10, 19-300 Elk (dalej „Związek” lub „ZMGK”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Kornelius – Przewodnicząca Zarządu Związku od 13 października 2021 r. (dalej „Przewodniczący Związku”). Wcześniej stanowisko przewodniczącego zajmował: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dariusz Wasilewski od 24 marca 2015 r. do 27 marca 2019 r., 2. Jerzy Czepułkowski od 28 marca 2019 r. do 30 października 2020 r. 3. W okresie od 12 listopada 2020 r. do 12 października 2021 r. Zarząd Związku upoważnił Krzysztofa Wilczyńskiego (Sekretarz Związku) do reprezentowania Zarządu w czynnościach cywilno-prawnych oraz postępowaniach administracyjnych dotyczących spraw Związku.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania mające na celu realizację Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 na terenie Gminy Olecko, w tym realizowane na rzecz Gminy Olecko. 2. Zaawansowanie realizacji ww. Programu na terenie Gminy Olecko.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2021 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie.
Kontroler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cezary Kasznicki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/15/2022 z 1 lutego 2022 r. 2. Bartosz Kościukiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/25/2022 z 18 lutego 2022 r.

(akta kontroli str. 1-14)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Związek podejmował właściwe działania w zakresie usuwania i unieszkodliwiania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie swojego działania, w tym realizowanych na rzecz Gminy Olecko. Obecny stan zaawansowania realizacji tych działań wskazuje jednak, że termin usunięcia wyrobów zawierających azbest (do końca 2032 r.) z terenu działania Związku, w tym z terenu Gminy Olecko, może nie zostać dotrzymany. Biorąc pod uwagę dotychczasowe tempo usuwania tych wyrobów z terenu działania Związku, tj. średnio 734,9 Mg/1rok, potrzebne będzie jeszcze ok. 25 lat na jego całkowite usunięcie, a w przypadku Gminy Olecko okres ten wynosi ok. 27 lat.
--------------	--

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest (dalej: Program usuwania azbestu lub Program), opracowany na zlecenie Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna” dla wszystkich 12 gmin tworzących ten związek przyjęto uchwałą Zgromadzenia w 2011 r. Ujęto w nim wymagane informacje, w tym m.in.: informacje o azbecie i kierunkach jego zastosowania w przemyśle i obszarze życia codziennego ze wskazaniem jego szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, uregulowania prawne użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz wynikające z nich procedury, a także wyniki inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie wszystkich 12 gmin. Program ten był dostępny na stronie internetowej Związku łącznie z innymi istotnymi w tym zakresie informacjami. W 2021 r. wykonano aktualizację inwentaryzacji azbestu na terenie 10 z 12 gmin, w tym na terenie Gminy Olecko. W 2022 r. zlecono wykonanie nowych programów usuwania azbestu, oddzielnie dla każdej z 10 wspomnianych gmin. We właściwy sposób zapewniono warunki wspólnej realizacji demontażu, transportu i unieszkodliwiania azbestu, tj. działań realizowanych na rzecz gmin tworzących Związek. Trzykrotnie pozyskano dofinansowanie na realizację tych zadań, o czym informowano uczestników Związku.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe³ kontrolowanej działalności

Obszar

1. Działania mające na celu realizację Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 na terenie Gminy Olecko, w tym realizowane na rzecz Gminy Olecko.

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą Związek tworzyło 12 gmin. Obszar jego działania obejmował granice administracyjne miast i gmin uczestniczących w Związku, tj. Miasto Elk oraz gminy: Elk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, Kowale Oleckie, Olecko, Świętajno, Wieliczki, Dubeninki, Gołdap i Biała Piska. Związek reprezentował interesy gmin – członków Związku, tj. wykonywał zadania publiczne m.in. w zakresie: usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gmin, informowania, edukacji społeczności lokalnej, zabiegania o środki finansowe zewnętrzne na realizację przyjętych zadań.

Organami Związku były:

- Zgromadzenie – organ stanowiący i kontrolny Związku, w skład którego wchodził: Prezydent Elku, burmistrzowie i wójtowie miast i gmin będących członkami Związku oraz wytypowani przez rady gmin inni przedstawiciele (po jednym z każdej gminy/miasta),
- Zarząd – organ wykonawczy, składający się z pięciu osób.

(akta kontroli str. 15-28)

1.2. Program usuwania azbestu przyjęto uchwałą Zgromadzenia⁴ w 2011 r. Zawarto w nim m.in.:

- dane dotyczące „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032” przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 lipca 2009 r. (dalej: Program krajowy),

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Nr III/17/2011 z dnia 5 lipca 2011 r.

- informacje o azbeście i kierunkach jego zastosowania w przemyśle i obszarze życia codziennego ze wskazaniem jego szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie,
- uregulowania prawne użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz wynikające z nich procedury,
- wyniki inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie 12 gmin będących członkami Związku, z wyszczególnieniem ilości tych wyrobów zidentyfikowanych w poszczególnych gminach,
- wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest na terenie 15 województw oraz wykaz podmiotów posiadających zezwolenie na transport odpadów azbestowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego,
- szacunkowe koszty usunięcia wyrobów azbestowych ze wskazaniem różnych źródeł dofinansowania na usuwanie wyrobów azbestowych,
- plany działań usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Opracowanie Programu zostało sfinansowane w całości ze środków budżetu państwa w wysokości 61,9 tys. zł, w ramach porozumienia zawartego z Ministrem Gospodarki⁵.

(akta kontroli str. 29-82, 404)

W kwietniu 2011 r. Zgromadzenie Związku⁶ przyjęło prognozę oddziaływania na środowisko dla programu usuwania azbestu, która została opracowana na podstawie analizy i oceny następujących zagadnień:

- celów ochrony środowiska na poziomie międzynarodowym, krajowym i regionalnym,
- uwarunkowań stanu środowiska województwa warmińsko - mazurskiego, jego zasobów i walorów oraz problemów jego ochrony,
- przewidywanego oddziaływania ustaleń Programu na funkcjonowanie obszarów chronionych,
- warunków życia ludzi, walorów środowiska kulturowego oraz kształtowania krajobrazu,
- określenia potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń zawartych w Programie,
- rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do uregulowań zawartych w przedmiotowym Programie.

W prognozie wskazano, że najważniejsze znaczenie dla praktycznego wdrożenia ustaleń Programu ma sformułowanie konkretnego harmonogramu działań, w skład których wchodzić będą: usunięcie płyt azbestowo – cementowych występujących w budynkach mieszkalnych, inwentarskich i użyteczności publicznej oraz rur azbestowo-cementowych, które powinny zostać uściślone w planach zagospodarowania przestrzennego gmin należących do Związku.

Koszt wykonania Prognozy wyniósł 6,0 tys. zł i w całości został sfinansowany przez gminy uczestniczące w Związku. Udział Gminy Olecko w opracowaniu tej Prognozy wyniósł 838,49 zł.

(akta kontroli str. 83-144, 404)

1.3. W czerwcu 2021 r. zawarto porozumienie⁷ z Ministerstwem Rozwoju, Pracy i Technologii (dalej: MRPiT) na dofinansowanie projektu pn. „Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie Związku Międzygminnego

⁵ Nr 69/JST/3/DIW-IX/09 z 29 lipca 2009 r.

⁶ Nr II/13/2011 z 7 kwietnia 2011 r.

⁷ Nr II/295/P/15095/2020/DGN z 2 czerwca 2021 r.

„Gospodarka Komunalna”. Wysokość dotacji celowej na wykonanie tego zadania ustalono w kwocie 109,0 tys. zł. Dofinansowanie obejmowało aktualizację inwentaryzacji azbestu na terenie 10 gmin (w tym Gminy Olecko), które przystąpiły do tego zadania.

Na realizację zadania określonego w ww. porozumieniu Związek zawarł:

- w czerwcu 2021 r. umowę z wykonawcą aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie 10 gmin z terminem wykonania do 15 października 2021 r. Wynagrodzenie wykonawcy ustalono w kwocie 130,0 tys. zł,
- we wrześniu 2021 r. umowę⁸ na przeprowadzenie szkolenia dla przedstawicieli 10 gmin, w których prowadzono aktualizację inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, w zakresie korzystania z bazy azbestowej oraz portalu GeoAzbest – Elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej do monitorowania realizacji Programu krajowego. Wynagrodzenie za przeprowadzenie szkolenia ustalono w kwocie 6,0 tys. zł. W szkoleniu przeprowadzonym 4 października 2021 r. wzięło udział 24 przedstawicieli gmin uczestniczących w Związku, w tym dwóch przedstawicieli Gminy Olecko,
- w styczniu 2022 r. umowę⁹ na wykonanie 10 gminnych programów usuwania azbestu, w tym dla Gminy Olecko. Termin wykonania umowy ustalono na 28 lutego 2022 r., za wynagrodzeniem w kwocie 6,0 tys. zł. W dniu 24 lutego 2022 r. Wykonawca zadania przekazał 10 programów, które Związek przesłał do poszczególnych gmin (w tym do Gminy Olecko) do ich sprawdzenia pod względem formalnym. Gmina Olecko wniosła o przedłużenie terminu sprawdzenia przesłanego Programu do dnia 7 marca 2022 r.,
- w sierpniu 2021 r. porozumienia z każdą z 10 gmin, które przystąpiły do aktualizacji programów usuwania azbestu.

W porozumieniu z Gminą Olecko wskazano m.in., że:

- wyłoniony przez Związek wykonawca aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest (za kwotę 129,9 tys. zł) został zobowiązany do:
  - wprowadzenia do bazy azbestowej danych z aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest wraz z warstwą obrysów obiektów z przypisanymi do obiektu atrybutami: numerem działki ewidencyjnej i numerem obrębu ewidencyjnego,
  - przygotowania pisma do Urzędu Marszałkowskiego przekazującego wyniki aktualizacji inwentaryzacji dotyczące osób prawnych wraz z numerem działki ewidencyjnej i obrębu ewidencyjnego,
- Związek przeprowadzi szkolenia dla pracowników gmin w zakresie procedury wprowadzania do bazy azbestowej wyrobów zawierających azbest wraz z warstwą obrysów obiektów z przypisanymi do obiektu atrybutami: numerem działki ewidencyjnej i numerem obrębu ewidencyjnego (koszt szkolenia 6,0 tys. zł),
- Związek wykona gminne programy usuwania azbestu dla jst objętych zadaniem (10 programów) – łączny koszt wykonania tych programów wyniósł 6,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 145-223, 404)

Sekretarz Związku wyjaśnił, że do realizacji zadania dotyczącego aktualizacji inwentaryzacji azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie 10 gmin, Związek nie zobowiązał wykonawcy do wykonania w/w zadania z udziałem przedstawicieli gmin, na których była przeprowadzona inwentaryzacja, ponieważ ofertę tej firmy

⁸ ZMGK.2.2021 z 6 września 2021 r.

⁹ ZMGK.1.2022 z 24 stycznia 2022 r.

uznana za rzetelną do wykonywania zadania. Firma ta potwierdziła swój profesjonalizm poprzez wykazanie wykonywanych podobnych zadań (minimum 20 referencji) z ostatnich 5 lat wystawionych przez JST oraz w referencji za wykonanie zadania inwentaryzacji, wystawionej przez JST posiadającą powyżej 100 000 mieszkańców. W związku z powyższym Związek zostawił wykonawcy dowolność w wyborze sposobu wykonania inwentaryzacji i ewentualnej potrzeby kontaktu z przedstawicielami gmin. Umowa nie ograniczała wykonawcy w swobodzie doboru formy i sposobu jej wykonania, tzn. wykonawca mógł dokonywać czynności z udziałem przedstawicieli gmin, niemniej ZMGK takiego bezwzględnego i zapisanego obowiązku nie nałożył, gdyż oznaczałoby to także nałożenie na gminy obowiązku w zakresie powinności oddelegowania swojego przedstawiciela do tych czynności, do czego ZMGK nie miał uprawnień. Rzetelność danych i kompleksowość opracowania została zabezpieczona w umowie poprzez odesłanie do wskazanych w § 2 ust. 2 umowy przepisów prawa, regulaminów oraz właściwych praktyk, a nadto zabezpieczona karami umownymi i prawem dochodzenia odszkodowania (§ 5 umowy). Członkowie Związku byli i są na bieżąco informowani o działaniach ZMGK, w tym o zawarciu takiej umowy i w przypadku woli wzięcia udziału w jakichkolwiek czynnościach mieli ku temu sposobność.

(akta kontroli str. 435-437)

1.4. W okresie objętym kontrolą, w obowiązującym Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest opisano m.in.:

- Wyniki przeprowadzonej w 2009 r. inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, w których wykazano m.in., że łączna ilość tych wyrobów na terenie działania Związku wynosi 1 520 650,21 m² (17 467,15 Mg), w tym na terenie Gminy Olecko zinwentaryzowano 170 252,0 m² (1 872,81 Mg) wyrobów zawierających azbest, z tego 123 595,0 m² (1 359,69 Mg) u osób fizycznych i 46 657,0 m² (513,12 Mg) u osób prawnych. Szacunkowy koszt usunięcia ww. wyrobów na terenie działania Związku określono w wysokości od 24 330,4 tys. zł do 53 222,8 tys. zł, w tym dla Gminy Olecko od 2 724,0 tys. zł do 5 958,8 tys. zł.
- Plan działań usuwania azbestu na lata 2009-2032 (ogólny) i na lata 2009-2015 ze wskazaniem, że wykonanie tych planów należy do zadań samorządu gminy.
- Wykaz źródeł dofinansowania, z których można pozyskać środki na usuwanie wyrobów azbestowych, w tym m.in. ze środków budżetu państwa, funduszy ochrony środowiska oraz ze środków Unii Europejskiej,
- Sposób monitoringu i oceny wdrażania planu, przy zastosowaniu wskaźników:
  - świadomości społecznej (m.in.: liczba, jakość i skuteczność publikacji, kampanii edukacyjnych, szkolenia kadry administracyjnej, inicjatyw społeczności lokalnej, interwencji podejmowanych przez jednostki kontrolne),
  - presji środowiskowej oraz stanu środowiska (określenie m.in. ilości obiektów, urządzeń, instalacji – zawierających, zabezpieczonych, usuniętych i składowanych na składowiskach wyrobów zawierających azbest).

W ww. dwóch planach działań ujęto m.in. następujące zadania:

- Plan na lata 2009-2032:
  - organizacja kampanii informacyjnej o szkodliwości wyrobów zawierających azbest i bezpiecznym jego usuwaniu – opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych – stopień pilności I z terminem realizacji 2009-2013,

- realizacja planu usuwania wyrobów zawierających azbest – koordynowanie realizacji planu, pozyskiwanie źródeł finansowania – stopień pilności I z terminem realizacji 2009-2032,
  - eliminacja możliwości powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest – bieżący monitoring oczyszczania gmin z odpadów azbestowych, wizje lokalne, współpraca z WIOŚ¹⁰ – stopień pilności II z terminem realizacji 2009-2032,
  - bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie – opracowanie zakresu i formy prowadzenia sprawozdawczości – stopień pilności III z terminem realizacji 2009-2032,
  - okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu – analiza wyników monitoringu, informacja zwrotna do mieszkańców w formie specjalnie opracowanych ankiet – stopień pilności III z terminem realizacji 2009-2032,
- Plan na lata 2009 – 2015:
    - przeprowadzenie przez właścicieli i zarządców obiektów budowlanych oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, określenie stopnia pilności usunięcia tych wyrobów oraz przekazanie zebranych informacji – podejmowanie w miarę potrzeby odpowiednich działań administracyjnych w stosunku do właścicieli lub zarządców obiektów szczególnie zagrożonych – stopień pilności I z terminem realizacji 2009,
    - działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest – przygotowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych – stopień pilności I z terminem realizacji 2009 – 2015,
    - pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania i w finansowaniu inwestycji związanych z usuwaniem ww. wyrobów – stopień pilności I z terminem realizacji 2009 – 2015,
    - coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest – zbieranie informacji zwrotnych w formie specjalnie opracowanych ankiet, wizji lokalnych – stopień pilności III z terminem realizacji 2009 – 2015.

Nie opracowano planu działań usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na lata 2016-2032. Sekretarz Związku wyjaśnił, że:

- Nie opracowano planu działań usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na lata 2016-2032, ponieważ nie było przesłanek ze strony Związku do wykonania tych planów. Każda gmina Związku powinna we własnym zakresie realizować działania wskazane w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.
- Związek nie opracował zakresu i formy prowadzenia sprawozdawczości w zakresie bieżącego monitorowania realizacji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, ponieważ zgodnie z tym Programem, zadanie te zostało nałożone na gminy. Związek jedynie informował gminy o stanie ilości azbestu w poszczególnych gminach, poprzez wykazywanie ilości zinwentaryzowanego, usuniętego i pozostałego do usunięcia azbestu, z danych pozyskanych z bazy azbestowej, w corocznej analizie stanu gospodarki odpadami, prezentowanej na Zgromadzeniu Związku oraz o możliwościach wspólnego wykonywania usuwania azbestu z pozyskaniem dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie (dalej: WFOŚiGW).

---

¹⁰ Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

- Plan działań długoterminowych został określony w Programie usuwania azbestu na lata 2009-2032 i jest realizowany przez każdą z gmin. Związek nie występował do gmin o aktualizację tych planów. Zapis w statucie Związku dotyczący działania „usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Związku”, jest zapisem, który pozwala Związkowi na podejmowanie zadań polegających na wspieraniu gmin w tym zakresie. Zapis ten nie jest tożsamy z przeniesieniem na Związek wszystkich obowiązków wynikających z przepisów prawa a dotyczących zadania usuwania azbestu określonego w Programie krajowym. Zadania te są przypisane bezpośrednio wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta. Związek wspomagał gminy w tym zadaniu poprzez opracowanie wspólnego Programu usuwania azbestu, pozyskiwanie dotacji i organizowanie wspólnego przetargu na odbiór azbestu, w celu obniżenia kosztów zadania, ale tylko na wyraźny wniosek poszczególnych gmin, zezwalający na takie działanie. Głównym powodem powołania i działania Związku jest wspólna budowa, rozbudowa, modernizacja, utrzymanie i eksploatacja instalacji do przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, przez gminy należące do Związku.

(akta kontroli str. 29-82, 423-434)

1.5. W analizach stanu gospodarki odpadami na terenie działania ZMGK za lata 2016-2020 ujmowano m.in. wykonanie Programu usuwania azbestu. Związek posługiwał się w nich ogólnymi danymi, dotyczącymi ilości występowania wyrobów zawierających azbest (zinwentaryzowanych), ilości unieszkodliwionych ww. wyrobów w poszczególnych latach oraz pozostałej ilości tych wyrobów do unieszkodliwiania z podziałem na osoby fizyczne i osoby prawne – pobranymi z ogólnodostępnej strony internetowej bazy azbestowej. Wykazywano w nich też ilość usuniętego i unieszkodliwionego azbestu przez Związek na terenie gmin, które uczestniczyły w tych zadaniach.

Sekretarz Związku wyjaśnił, że wprowadzanie i aktualizowanie danych w bazie azbestowej jest przypisane wyłącznie gminom oraz urzędowi marszałkowskiego. Związek korzysta z danych ogólnych możliwych do pozyskania z bazy azbestowej i przedstawia je w analizie gospodarki odpadami. Wskazał również, że uznano, iż dane w bazie azbestowej są prawidłowe. Ponadto Związek wystąpił o informację o ilości usuniętego azbestu w ramach dofinansowania z WFOSiGW za 2016 r. od gminy Kowale Oleckie, Wieliczki, Olecko i Świętajno (ale nie zamieścił tych informacji w analizie stanu gospodarki odpadami) oraz za 2020 r. od gminy Elk i Kowale Oleckie (dane umieszczone w analizie stanu gospodarki odpadami).

(akta kontroli str. 224-242, 404, 410-434)

Z danych ujętych w analizach stanu gospodarki odpadami na terenie działania Związku wynika, że niektóre gminy uczestniczące w Związku nie podejmowały w latach 2016-2020 działań dotyczących unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. W odniesieniu do Gminy Olecko w ww. analizach wykazano m.in., że:

- zinwentaryzowano (narastająco) wyroby zawierające azbest w ilościach od 2 192,6 Mg w 2016 r. (1 606,7 Mg osoby fizyczne i 586,0 Mg osoby prawne) do 2 873,4 Mg w 2020 r. (odpowiednio 2 133,3 Mg i 740,1 Mg),
- unieszkodliwiono od 172,9 Mg w 2016 r. (165,2 Mg osoby fizyczne i 7,7 Mg osoby prawne) do 209,9 Mg w 2020 r. (202,9 Mg i 7,8 Mg),
- pozostałe do unieszkodliwienia wyroby zawierające azbest od 2 019,7 Mg w 2016 r. (1 441,4 Mg i 578,3 Mg) do 2 663,5 Mg w 2020 r. (1 931,2 Mg i 732,3 Mg).

Z uzyskanej przez Związek informacji wynika, że w 2016 r. z 27 obiektów mieszkalnych i gospodarczych na terenie Gminy Olecko usunięto 90,7 Mg wyrobów zawierających azbest, a koszt zadania wyniósł 34,4 tys. zł, w tym dofinansowanie 29,2 tys. zł.

Z ww. analiz wynika, że Gmina Olecko w 2018 r. nie prowadziła działań dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest na swoim terenie, a Związek nie posiadał danych ww. zakresie za 2019 r.

W sprawie interweniowania przez Związek w zakresie wzmocnienia przez gminy uczestniczące w Związku, działań dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest Sekretarz wyjaśnił, że Związek informował każdorazowo (przed przystąpieniem do wspólnego zadania usuwania azbestu) wszystkie gminy o możliwości wzięcia w nim udziału. Każda gmina, mając wiedzę o możliwym dofinansowaniu, podejmowała samodzielną decyzję o przystąpieniu lub nie do wspólnego zadania. Gmina chcąc uczestniczyć w przedsięwzięciu zawierała ze Związkiem stosowne porozumienie, określające zadania i role obu stron w realizacji Programu.

(akta kontroli str. 224-244, 423-434)

Z przeprowadzonej w 2021 r. aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie 10 z 12 gmin uczestniczących w Związku wynika, że wg. stanu na dzień 15 października 2021 r. zinwentaryzowano łącznie 12 327,2 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym: 10 263,2 Mg u osób fizycznych i 2 064,0 Mg u osób prawnych.

Na terenie Gminy Olecko zinwentaryzowano natomiast ogółem 1 325,1 Mg tych wyrobów, w tym 1 106,9 Mg u osób fizycznych i 218,2 Mg u osób prawnych.

Firma wykonująca aktualizację inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, zgodnie z zawartą umową w każdej z 10 gmin, miała obowiązek wprowadzenia do bazy azbestowej danych dotyczących zinwentaryzowanych ilości tych wyrobów u osób fizycznych wraz z warstwą obrysów obiektów, z numerem ewidencyjnym działki i obrębu. Ponadto przygotowała pismo do Urzędu Marszałkowskiego przekazujące wyniki aktualizacji inwentaryzacji dotyczące osób prawnych, zawierających ww. dane.

Po przeprowadzonej aktualizacji w bazie azbestowej dla Gminy Olecko (stan na 3 lutego 2022 r. – na ten dzień nie zostały uzupełnione dane z aktualizacji dla osób prawnych) wykazano, że:

- zinwentaryzowano 2 856,0 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym 1 796,3 Mg u osób fizycznych i 1 060,1 Mg u osób prawnych,
- unieszkodliwiono łącznie 707,9 Mg (689,4 Mg osoby fizyczne i 18,6 Mg osoby prawne),
- pozostało do unieszkodliwienia 2 148,5 Mg (1 106,9 Mg osoby fizyczne i 1 041,6 Mg osoby prawne).

(akta kontroli str. 245, 278)

1.6. Związek nie otrzymywał z gmin będących jej członkami i nie występował do nich o pozyskanie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest na ich terenie, w podziale na osoby fizyczne i osoby prawne, a także nie otrzymywał i nie występował o informacje dotyczące ilości unieszkodliwionych wyrobów azbestowych i stopnia pilności ich unieszkodliwiania.

Sekretarz wyjaśnił, że Związek nie analizował wiarygodności danych zawartych w bazie azbestowej, ponieważ uznano, że dane w te były wprowadzane rzetelnie przez pracowników gmin.

(akta kontroli str. 246-247, 423-434)

1.7. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest został w całości umieszczony na stronie internetowej Związku. Umieszczono tam również prognozę oddziaływania na środowisko ww. programu oraz inne informacje dotyczące tego tematu, m.in. takie jak:

- informacje o dofinansowaniu przez WFOŚiGW w Olsztynie zadania dotyczącego usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Związku,
- regulamin udzielania dofinansowania na demontaż, transport i unieszkodliwianie azbestu przy udziale środków funduszy ochrony środowiska,
- dokumenty wymagane przy składaniu wniosków o dofinansowanie na demontaż, transport i unieszkodliwianie azbestu, w tym m.in.: wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych, odpowiedzialności karnej za przedłożenie fałszywych lub stwierdzający nieprawdę dokumentów, formularz informacji przy ubieganiu się o pomoc de minimis w i poza rolnictwem, ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest oraz informację o wyrobach zawierających azbest,
- informacje dodatkowe m.in. o: obowiązku przedkładania przez właścicieli nieruchomości informacji o azbeście, artykuły o szkodliwym oddziaływaniu azbestu na zdrowie ludzkie.

(akta kontroli str. 248-250)

1.8. W przyjętym uchwałą¹¹ Zgromadzenia Związku, Regulaminie Organizacyjnym Biura Związku nie wskazano zakresu oraz osób, którym przydzielono prowadzenie zadań związanych z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest.

W zakresie czynności pracownika Związku, który prowadził zadania dotyczące usuwania wyrobów zawierających azbest nie wskazano jego obowiązków w tym zakresie.

Sekretarz wyjaśnił, że w zakresach obowiązków pracowników Biura Związku nie zostały przypisane konkretne obowiązki (dotyczące np. usuwania azbestu) danemu pracownikowi, ponieważ każdy z pracowników posiada zakres obowiązków zgodnie z zajmowanym stanowiskiem. Każde nowe zadanie dotyczące np. usuwania azbestu lub folii rolniczych, związane z działalnością Związku przydzielane jest pomiędzy zatrudnionych pracowników. Realizacja zadań z zakresu usuwania azbestu dokonywała się na zasadzie poleceń służbowych.

(akta kontroli str. 251-257, 423-434)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena
częstkowa

Podejmowane przez Związek działania mające na celu realizację Programu usuwania azbestu i wyrobów były zgodne z przyjętymi w nim założeniami w zakresie kompetencji posiadanych przez Związek. Program dla wszystkich 12 gmin tworzących Związek przyjęto uchwałą Zgromadzenia w 2011 r. Ujęto w nim m.in.: informacje o azbeście i kierunkach jego zastosowania w przemyśle i obszarze życia codziennego ze wskazaniem jego szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, uregulowania prawne użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz wynikające z nich procedury, wyniki inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie wszystkich 12 gminy osobno. Program umieszczono na stronie internetowej Związku łącznie z innymi informacjami dotyczącymi m.in.: obowiązku przedkładania przez właścicieli nieruchomości informacji o azbeście, artykułami o szkodliwym oddziaływaniu azbestu na zdrowie ludzkie, regulaminem udzielania dofinansowania na demontaż, transport i unieszkodliwianie azbestu przy udziale

¹¹ Nr IX.39.2017 z 30.03.2017 r.

środków funduszy ochrony środowiska. W 2021 r. wykonano aktualizację inwentaryzacji azbestu na terenie 10 z 12 gmin, w tym na terenie Gminy Olecko. W 2022 r. zlecono wykonanie nowych programów usuwania azbestu, oddzielnie dla każdej z 10 wspomnianych gmin.

Obszar

2. Zaawansowanie realizacji Programu na terenie Gminy Olecko

Opis stanu faktycznego

2.1. Związek nie opracował harmonogramu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gmin uczestniczących w Związku oraz nie wymagał od gmin dostarczenia takiego harmonogramu.

Sekretarz wyjaśnił, że zapis w statucie Związku dotyczący działania „usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Związku” jest zapisem, który pozwala Związkowi na podejmowanie zadań polegających na wspieraniu gmin w tym zakresie. Zapis ten nie jest tożsamy z przeniesieniem na Związek wszystkich obowiązków wynikających z przepisów prawa a dotyczących zadania usuwania azbestu określonego w Programie krajowym. Zadania te są przypisane bezpośrednio wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta.

(akta kontroli str. 404, 423-434)

2.2. Związek nie był użytkownikiem bazy azbestowej. Korzystał z niej wyłącznie w zakresie podglądu ogólnych danych, które były wprowadzone przez gminy członkowskie.

Sekretarz wyjaśnił, że dostęp do danych w bazie azbestowej jest przypisany wyłącznie gminom jako użytkownikom, poprzez login (nr TERYT gminy) oraz indywidualne hasło. Nie jest możliwe nadanie dla danego nr TERYT dwóch haseł dostępu do bazy.

(akta kontroli str. 247, 279-280, 423-434)

2.3.1. W czerwcu 2014 r. Związek przystąpił do realizacji wspólnego przedsięwzięcia¹² pn. demontaż, transport i unieszkodliwianie azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Związku. W ramach tego przedsięwzięcia założono m.in., że:

- przystąpienie gmin do wspólnej realizacji przedsięwzięcia jest oparte na zasadach dobrowolności;
- warunkiem realizacji przedsięwzięcia jest uzyskanie przez Związek zewnętrznych środków finansowych (dotacji);
- całkowity koszt przedsięwzięcia zostanie określony w wyniku przeprowadzonego przetargu;
- koszty realizacji przedsięwzięcia, które poniesie Związek nie mogą przekroczyć wartości pozyskanych środków zewnętrznych (dotacji). Pozostała część kosztów, nie pokryta z pozyskanych środków, będzie pokryta przez gminy;
- koszty przedsięwzięcia nie mogą obejmować kosztów odbudowy zdemontowanych elementów zawierających azbest;
- szczegóły realizacji i rozliczenia finansowego przedsięwzięcia oraz udział poszczególnych gmin zostanie określony w porozumieniach zawartych pomiędzy Związkiem, a gminami uczestniczącymi w przedsięwzięciu.

W ustanowionym regulaminie dotyczącym realizacji ww. zadania określono zasady udzielania dofinansowania na demontaż, transport i unieszkodliwianie azbestu

¹² Nr XVI.55.2014 z 26 czerwca 2014 r.

i wyrobów zawierających azbest przy udziale Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Stanowiły one m.in., że:

- do kosztów kwalifikowalnych, niezbędnych do osiągnięcia efektu ekologicznego, zalicza się: demontaż pokrycia lub innych wyrobów zawierających azbest, zebranie i zabezpieczenie odpadów zawierających azbest, transport odpadów niebezpiecznych z miejsca rozbiórki do miejsca unieszkodliwiania (składowania),
- podmiotami uprawnionymi do udziału w przedsięwzięciu są: jst, Skarb Państwa, osoby fizyczne, kościoły i związki wyznaniowe, stowarzyszenia, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, rodzinne ogrody działkowe,
- Związek złoży wniosek, celem pozyskania dotacji na realizację zadania i na podstawie przeprowadzonego przetargu wyłoni wykonawcę zadania,
- urzędy gmin zgłoszą obiekty do udziału w przedsięwzięciu wraz z dokumentacją niezbędną dla prawidłowej realizacji zadania.

(akta kontroli str. 258-277)

2.3.2. W latach 2016-2021 Związek trzykrotnie, tj. w latach 2016-2018, realizował zadanie dotyczące demontażu, transportu i unieszkodliwiania azbestu i wyrobów zawierających azbest z wykorzystaniem środków finansowych z WFOŚiGW. W ramach otrzymanego dofinansowania oraz środków gmin, dobrowolnie uczestniczących w zadaniach podjętych przez Związek, w ww. latach usunięto i unieszkodliwiono azbest i wyroby zawierające azbest w łącznej ilości 2 204,8 Mg, w tym 855,4 Mg w 2016 r., 870,2 Mg w 2017 r. oraz 479,2 Mg w 2018 r.

W przypadku Gminy Olecko, deklarację o jej udziale w realizacji przedsięwzięcia na demontaż, transport i unieszkodliwianie azbestu i wyrobów zawierających azbest dofinansowywanego ze środków WFOŚiGW otrzymano dwukrotnie, tj. w 2017 r. i w 2019 r.¹³.

W 2017 r. wysokość otrzymanej dotacji (obejmującej Gminę Olecko) wynosiła 198,2 tys. zł, przy czym planowany koszt całego zadania ustalono na kwotę 396,4 tys. zł. W wyniku realizacji zadania miał być osiągnięty efekt ekologiczny/rzeczowy w ilości 857,8 Mg unieszkodliwionych materiałów budowlanych zawierających azbest. W rozliczeniu finansowym ww. umowy wskazano m.in., że całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 385,3 tys. zł, w tym 192,7 tys. zł (50%) stanowiło dofinansowanie. Wykorzystując ww. środki finansowe uzyskano efekt ekologiczny w postaci unieszkodliwienia łącznie 870,2 Mg z terenu dziewięciu gmin.

W ramach realizacji ww. przedsięwzięcia z Gminą Olecko, w zawartym z nią porozumieniu określono m.in. przewidywaną do usunięcia ilość wyrobów zawierających azbest (62,9 Mg), szacunkowe koszty ich usunięcia (39,9 tys. zł, w tym dofinansowanie w wysokości 18,9 tys. zł). Do zadań Związku należało również wyłonienie wykonawcy usunięcia azbestu, co nastąpiło w sierpniu 2017 r. Jego wynagrodzenie ustalono na kwotę 396,4 tys. zł, w ramach której był on zobowiązany do demontażu, pakowania, załadunku i transportu wyrobów zawierających azbest z miejsca rozbiórki do miejsca unieszkodliwiania z terenu dziewięciu gmin, w tym Gminy Olecko. Związek zapewnił również nadzór nad wykonaniem ww. zadania, który powierzono osobie posiadającej uprawnienia budowlane. Jej wynagrodzenie ustalono na kwotę 10,5 tys. zł. Efektem rzeczowym zrealizowanego przedsięwzięcia w 2017 r. było usunięcie łącznie 58,3 Mg azbestu i wyrobów zawierających azbest z 25 nieruchomości zlokalizowanych na terenie Gminy Olecko.

¹³ W 2019 r. jednak nie realizowano przedsięwzięcia z uwagi na nieotrzymanie środków z powodu negatywnej oceny wniosku (brak uzupełnienia i korekty wniosku w wyznaczonym terminie).

W latach 2019-2021 takie zadanie nie było realizowane, bowiem:

- w 2019 r. nie otrzymano dofinansowania na realizację przedsięwzięcia (opisano w punkcie 2.5. niniejszego wystąpienia),
- w 2020 r. Związek nie wnioskował o dofinansowanie z WFOŚiGW na usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Sekretarz wyjaśnił, że w 2020 r. WFOŚiGW w Olsztynie ogłosił konkurs na dofinansowanie usuwania azbestu w formie 100% pożyczki. Taka forma wyklucza udział Związku jako pośrednika w uzyskaniu pożyczki, bo umowa jest zawierana przez WFOŚiGW bezpośrednio z beneficjentem pożyczki.

- W 2021 r. przesłano do gmin informację, że z uwagi na krótki okres złożenia wniosku o dofinansowanie, Związek nie będzie w stanie technicznie i czasowo przygotować jednego wniosku dla wszystkich gmin i prosił o indywidualne przygotowanie takich wniosków przez każdą z gmin.

(akta kontroli str. 278-361, 404, 423-434)

2.3.3. Wykonanie realizacji Programu usuwania azbestu w okresie od 2012 r. do 2021 r. (stan na luty 2022 r.) przedstawiało się następująco:

- usunięto i unieszkodliwiono na obszarze:
  - działania Związku - 7 427,8 Mg, co stanowiło 28,8% zinventaryzowanego azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie jego działania (25 789,5 Mg),
  - Gminy Olecko – 707,9 Mg, stanowiło to 24,8% zinventaryzowanej ilości azbestu (2 856,4 Mg),
- pozostała do unieszkodliwienia na obszarze:
  - całego Związku – 18 361,7 Mg, co stanowi 71,2% zinventaryzowanego azbestu i wyrobów zawierających azbest,
  - Gminy Olecko – 2 148,5 Mg, co stanowiło 75,2% zinventaryzowanej ilości azbestu.

Sekretarz wyjaśnił, że Związek i gminy należące do Związku zobligowane są do realizowania zadań wskazanych w Programie krajowym, a w szczególności pozyskiwanie na ten cel środków krajowych lub unijnych oraz organizowanie procedury wyboru wykonawcy usuwania wyrobów zawierających azbest, jego nadzoru oraz rozliczenia zadania. Termin realizacji tych zadań w głównej mierze zależy od zapewnionych przez WFOŚiGW w Olsztynie wystarczających środków na coroczne dofinansowanie tego zadania dla gmin naszego województwa. Podał też, że istnieje prawdopodobieństwo nieusunięcia w całości azbestu z terenu gmin do 2032 r., ponieważ właściciele nieruchomości posiadających azbest (szczególnie osoby fizyczne) może nie być stać na wymianę dachu na nowy z powodu wysokich kosztów wykonania takiego remontu. Szacowany koszt zdjęcia płyt azbestowych i ich utylizacji stanowi około 10% ceny wymiany dachu na nowy, w przypadku organizacji zadania przez gminę. Indywidualne zlecenie demontażu azbestu przez właściciela nieruchomości podnosi ten koszt nawet o 30%. Związek stawia sobie za cel dotrzymanie terminu usuwania azbestu zgodnie z Programem krajowym, przy aktywnym i stałym wsparciu finansowym tego zadania przez WFOŚiGW oraz poprzez coroczne informowanie gmin o ilości azbestu usuniętego i pozostałego w danym roku do usunięcia oraz o konieczności podejmowania działań określonych w przyjętych Programach usuwania azbestu. Związek będzie też, jak dotychczas, wspomagał gminy w przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie usuwania azbestu ze środków WFOŚiGW.

(akta kontroli str. 278, 361, 423-434)

2.4. W okresie objętym kontrolą, w budżecie ZMKG na lata 2016-2020 planowano środki finansowe na realizację zadań związanych z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest. Nie zaplanowano takich środków na 2021 r., natomiast w zmianach budżetu ujęto wydatki na wykonanie aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest.

Sekretarz wyjaśnił, że Związek nie przewidział w budżecie na 2021 r. środków finansowych na realizację zadań związanych z usuwaniem azbestu, ponieważ na koniec 2020 r. brak było informacji, że NFOŚiGW oraz WFOŚiGW uruchomi taki program. Wprowadzenie środków na usuwanie azbestu do budżetu Związku możliwe jest w ciągu roku budżetowego, w momencie kiedy Związek otrzyma promesę na dofinansowanie.

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą zaplanowane wydatki na usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest wynosiły:

- 393,5 tys. zł w 2016 r., przy czym wykonanie wyniosło 365,2 tys. zł,
- 403,5 tys. zł w 2017 r., wykonanie – 400,8 tys. zł,
- 413,5 tys. zł w 2018 r., wykonanie – 219,2 tys. zł,
- 315,5 tys. zł i 318,5 tys. zł odpowiednio w 2019 r. i 2020 r., natomiast nie poniesiono w tym zakresie żadnych wydatków.

W 2021 r., dopiero w zmianach budżetu zaplanowano wydatki na wykonanie aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie działania Związku w wysokości 159,0 tys. zł, zaś wydatkowano 136,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 362-403, 423-434)

2.5. W okresie objętym kontrolą Związek czterokrotnie ubiegał się o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Olsztynie zadań dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest, tj. w:

- 2016 r. – wnioskowano o dofinansowanie w wysokości 298,1 tys. zł (otrzymano w wysokości 293,8 tys. zł), na realizację całego zadania wydatkowano łącznie kwotę 350,2 tys. zł,
- 2017 r. – wnioskowano o 198,2 tys. zł (dofinansowanie otrzymano w wysokości 192,7 tys. zł), wartość zrealizowanego zadania wyniosła 385,3 tys. zł,
- 2018 r. – odpowiednio: 150,0 tys. zł (127,8 tys. zł), 204,7 tys. zł,
- 2019 r. – wnioskowano o 360,0 tys. zł – Związek nie otrzymał żadnych środków z powodu negatywnej oceny wniosku (brak uzupełnienia i korekty wniosku w wyznaczonym terminie).

Wydatki Związku dotyczące udziału Gminy Olecko w dwóch zadaniach dofinansowanych ze środków zewnętrznych wyniosły łącznie 41,1 tys. zł, w tym otrzymane dofinansowanie stanowiło ogółem 23,3 tys. zł (13,3 tys. zł z WFOŚiGW i 10,0 tys. zł z MRPiT), a pozostała kwota 17,8 tys. zł stanowiła koszty tej gminy.

Koszty Gminy Olecko dotyczące udziału w dwóch zadaniach realizowanych przez Związek wyniosły:

- w 2017 r. – 14,8 tys. zł, w tym 13,3 tys. zł (50 % kosztów kwalifikowalnych dofinansowanych z WFOŚiGW) oraz 1,5 tys. zł (niekwalifikowalne – koszty administracyjne Związku); poniesiono je na demontaż, transport i unieszkodliwianie azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- w 2021 r. – 3,0 tys. zł na aktualizację inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Ponadto w zakresie rozliczenia porozumienia z 10 sierpnia 2021 r. Związek obciążył Gminę Olecko kosztami szkolenia (0,6 tys. zł) i wykonania gminnego programu usuwania azbestu (0,6 tys. zł).

(akta kontroli str. 145-153, 312-319, 404-409)

2.6. Związek zrealizował niektóre zadania wskazane w Programie krajowym obejmujące samorządy gminy, i tak:

- w marcu 2021 r. zobowiązano 10 gmin (w tym Gminę Olecko) do wytypowania pracowników do uczestniczenia w szkoleniu e-learningowym w zakresie prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- w październiku 2021 r. Związek zorganizował szkolenie dotyczące korzystania z bazy azbestowej oraz portalu GeoAzbest,
- na stronie internetowej Związku zamieszczono informacje o obowiązku przedkładania przez właścicieli nieruchomości informacji o azbeście oraz artykuły o szkodliwym oddziaływaniu azbestu na zdrowie ludzkie,
- przekazywał mieszkańcom informacje o możliwości uzyskania dofinansowania z WFOŚiGW.

(akta kontroli str. 410-422)

2.7. W odniesieniu do problemów związanych z realizacją Programu Sekretarz wyjaśnił, że w 2021 r. WFOŚiGW w Olsztynie ogłosił z końcem maja konkurs dla gmin, związków międzygminnych oraz powiatów na dotację dotyczącą usuwania azbestu. Zbyt mała ilość środków jakie przeznaczył ww. fundusz na dofinansowanie spowodowała zamknięcie alokacji wniosków już 8 czerwca. Na 12 gmin Związku dofinansowanie otrzymała tylko gmina Dubeninki. Pozostałe gminy nawet nie zdążyły złożyć stosownych wniosków. Wskazał też, że w jego ocenie WFOŚiGW powinien zapewniać corocznie odpowiednią ilość środków na dofinansowanie (nawet w mniejszej wysokości w przeliczeniu na 1 tonę odpadów), tak aby gminy nie „walczyć” w konkursach o dotacje mogły spokojnie każdego roku organizować proces zbierania wniosków od właścicieli azbestu, wylaniać firmy do usuwania azbestu oraz dopilnować właściwy demontaż, transport i unieszkodliwienie azbestu. Podał również, że pozytywnym przykładem na jakim należy zbudować Program jest Program „Czyste Powietrze”, w którym mamy wystarczające zabezpieczenie środków na dofinansowanie, prawidłową organizację zadania, ogólnopolską informację i edukację o szkodliwości smogu i dobrą współpracę WFOŚiGW z gminami w realizacji zadania.

(akta kontroli str. 435-437)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena
częstkowa

Związek podejmował właściwe działania w zakresie demontażu, transportu i unieszkodliwiania azbestu i wyrobów zawierających azbest. W szczególności zapewnił warunki wspólnej realizacji tych działań przez gminy tworzące Związek. Występował do WFOŚiGW w Olsztynie o pozyskanie dofinansowania tych zadań. Informował uczestników Związku o pozyskaniu środków na ww. działania i wnosił o określenie się gmin co do chęci do jego przystąpienia. Pomimo prawidłowych działań Związku w realizacji Programu jego zaawansowanie zagraża jednak terminowemu usunięciu wyrobów zawierających azbest, tj. do końca 2032 r. Biorąc pod uwagę ilość tych wyrobów pozostałych do unieszkodliwienia to w okresie następnych 10 lat rocznie powinno być usuwanych 1 836,2 Mg tych wyrobów na terenie całego Związku i 214,9 Mg na terenie Gminy Olecko. Dotychczasowe tempo usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Olecko, (średnio 78,6 Mg/1rok) wskazuje natomiast na to, że potrzebne będzie jeszcze 27 lat na jego całkowite usunięcie.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, dnia 10 marca 2022 r.

Kontroler
Cezary Kasznicki
Główny specjalista kontroli
państwowej

Dyrektor Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie

Piotr Górny

.....
podpis

.....
podpis